

ŞEYH BEDREDDİN'İN ALEVİ-BEKTAŞI TOPLULUKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.

Konuşmamı Şeyh Bedreddin'in bir vecizesi ile başlıyorum. **İbadetin koşulu ve kuralı yoktur, Tanrı her tür ibadeti kabul eder.**

Geçmişten günümüze kadar Şeyh Bedreddin yolu erkânına hizmet eden Baba, Dede, rehber, Saki, Zakir, muhiplerden ve günümüzde hizmet eden ile ilerde hizmet edeceklerden Hak razı olsun.

Bedreddin 'ilik Şeyh Bedreddin'in düşünce ve hukuksal sisteminin insanoğlunun yaşantısına uyarlanmasıdır. **Bedreddin' ilik** günümüzde halen süren onun ilke ve kurallılarının uygulanmasıdır. Din sömürüsüne karşı düşünce, insanların eşit şartlarda yaşama isteğinin yansımasıdır. Kişi dini ve siyasi inancını hür ve eşit şartlarda uygulamasıdır. Hak tarafından meleklerden bile üstün yaratılan secde kılınan insanoğlunun insanca yaşama mücadelesidir. Günümüzde uygulanan Bedreddin' ilik Serez çarşısında son bulan yaşamı sonrası Mehmet Mümin Baba tarafından derlenip toparlanması ve günümüze aynen gelmesidir. Bir bakıma Mehmet Mümin baba Bedreddin inancını yaşama yeniden geçirendir. Laikliğin günümüze kadar gelmesinde **Hacı Bektaş** fikrini atmış, **Şeyh Bedreddin** bunu yüksek sesle kitlelere söylemiş **Mustafa Kemal Atatürk'te** uygulamıştır.

Sözlü anlatımlara göre, Şeyh Bedreddin Deliorman'a gelince ilk önce bu günkü Eski Zağra'ya uğruyor. Eski Zağra halkı Bedreddin 'e pek itibar etmiyor. Bu hallerinden dolayı buraya “**eski kal vıran kal** diyor. Bu olay sonrası bu günkü Yeni Zağra kasabası kuruluyor. Oradan göç edenler Yeni Zağra'nın Eski Zağra'dan daha gelişmiş olduğunu söylüyorlar. Yaşar Yaşa¹ dede ile söyleyişimizde Bedreddin 'in Gaybılar Köyünde Gaybı Baba ile görüşüğünü söylemişti. Elimizdeki kayıtlar ne yazık ki bu görüşmeyi doğrulamamaktadır. Yine sohbetimiz sırasında Karaabalar Köyüne Tatar Baba çırağını uyardığını söylemişti. ŞEYH BEDREDDİN Balkanların içine Şıpka'dan girdiği Nevrokop'ta **Nevrokop Alçağı** denilen Zırnova mevki de tutuklandığı söylenir. Tutuklanmasının ardından Serez'e kadar insan seli akıyor. Nevrokop şu an Bulgaristan'ın Makedonya sınırına yakın, Blagoevgrad'a bağlı bir ilçe su anki adı Gotse Delchev'dir. Nevrokop Alçağı'nın Zırnova bölgesinde bir yer olduğu anlatılmaktadır. Nevrokop yakınında bulunan köyler, KURUŞUVA, ZAPNİSTSA, ŞALŞTE imiş.²

Nevrokop kazası şu an Yunanistan'da, Drama eyaletinde imiş. ZIRNOVO'NUN Yunanca adı :Kato Nevrokopi³

Şeyh Bedreddin inancı sadece Türkmenler arasında değil diğer milletler arasında da kabul görmüştür. Onun kadın erkek eşitliği için başkaldırması, insanları millet inanç gözetmeksizin bir kabul edilmesi günümüzde pek bilinmemekte hatta unutturulmak için başka yönlerde anlatılmaktadır. Şeyh Bedreddin hiçbir zaman Osmanlı Devletine saltanat iddiasında bulunmamıştır. Bunu bazı çıkar çevreleri uydurmuştur. Osmanlı arşivinde bunu kanıtlayan bir belge bulunamamıştır. O zamanın töresine göre hüküm sürenler halkın kendisini yönetmesini demokrasiyi algılayamamışlar. Çıkarları olanlar bunu yanlış anlatmışlardır. 1420 den 1923 kadar 503 yıl Laik yönetimin halka gelmesi engellenmiştir. Onu bu tür bir düşünceden dolayı idam edenler unutulmuş amma günümüzde bile halen onu sadece Türkler değil diğer milletler dahi anmaktadır.

Siyasal alana çekilmesi bir yanıdır. Hatadır. Çünkü tasavvufta çıkar yoktur. O devrin yanlışlarına yüksek sesle karşı durması çıkarıcıların onu menfaatleri uğruna yalnız bırakması sonucu kadın erkek eşitliği tam manasıyla uygulanamamıştır.

24 sene içinde günümüzde halen Trakya'da devam eden 8 ehli Beyt inancından 7 tanesinin gezdim ve tüm ibadet ve muhabbetlerine eşimle beraber girdim. Bu yıllar içinde bu inanç guruplarında ne yazık ki Şeyh Bedreddin'i ve gerçeğini tam manasıyla bilen bir lider veya muhip göremedim. Halkın tamamına yakın bırakın eski geçmiş tarihi bir olayı 50 yılı geçmiş bazı önemli olayları dahi bilmediklerini gördüm. Günümüzde halen devam eden inançların muhipleri ve liderleri dâhil geçmişe ait tarihsellerden ne yazık ki haberdar değiller.

¹ Yaşar Yaşa.1917. 2003. Devletliağaç. Kofcağız /Kırklareli.

² Kısmet Aktaş. 1929-2002 Turgutbey/ Lüleburgaz.

³ <http://bg.wikipedia.org/wiki> sitesinden tercüme edilmiştir. Veysel bayram Razgrad/kazıcılar.1956.Y.okul

Geçmişte İnanç guruplarının dağılık ve birbirinden uzak olması günümüzde de iç içe olması dahi bu bilinmezliği değiştirememiş tir.

Trakya ve Balkanlar'da Ehli Beyt inancına bağlı Bektaşî ve Bektaşî süreklileri ve Şeyh Bedreddin'iler in yapılanmaları, büyük toplum yapılanmaları ve törelere göre oluşmuştur. Buna etki edecek kan bağı ve inanç bağılılıkları bile ikinci planda kalmıştır. Bu oluşum da Şeyh Bedreddin hareketinin yörede etkilerini olumlu olarak gelişmemesinde etken olmuştur. Yakın zaman kadar toplumlar sadece kendi toplumlarından 7 nesil sayarak evlenmeleri daha sonraları kendilerine yakın inançlar ile kan bağı kurmasına rağmen inanç bazında bir dayanışma olmamıştır. İnanç bazında hala Trakya ve Balkanlarda aynı inanca gönül vermelerine rağmen her toplum ve inanç kendini daha üstün görmektedir. Trakya ve Balkanlar'da Şeyh Bedreddin'in hareketi ardından pek çok hareketlenme ve gelişmeler olmuştur. Bu gelişmenin devam eden Ehlibeyt inançlarına gelişmeleri etkileri olumlu olmakla beraber Şeyh Bedreddin'in idam edilişi ardından bir korku ve sinme dönemi olduğuna şüphe yoktur. Eğer Musa Çelebi kazanmış olsaydı sadece kendi kaderini değil tüm Osmanlı'nın kaderini de değiştirecek belki Osmanlı daha çağdaş bir imparatorluk olacaktı.

Şeyh Bedreddin hareketinin sonrası Balkanlar da ve buna bağlı olarak Bulgaristan da etkin olmamasının en büyük nedeni de sürekle Bektaşîleri olarak adlandırdığımız Ehli Beyt inanışların çok büyük bir şekilde etkili olmalarındandır. Bulgaristan da, Balım sultan erkânı uygulayan Babagan kolu Bektaşîleri bile diğer Balkan ülkelerindeki etkin olamamışlardır. 1868 de Şeyh Bedreddin inancına devam eden Amucaların büyük bir bölümünü Babagan koluna girmesi Şeyh Bedreddin inancının gücünü azaltmıştır. Ardından yaşanan büyük 93 harbi ve göç ile şeyh Bedreddin'i inancını daha da zayıflatmıştır. 1826 yılı olaylarında pek etkilenmeyen Şeyh Bedreddin inancı 1877 yılı savaşı ardından göç ile eski gücüne bir türlü ulaşamamıştır.

Günümüzde halen Bulgaristan da kasım ayı başlarında Şeyh Bedreddin'in gezdiği topraklara gezi düzenleyerek anma günleri ve etkinlikleri düzenlemekte, biz de ise adına bir bilgi şöleni yapılması için bazı çalışmalardan hala bir sonuç alınamamıştır. Şeyh Bedrettin'in gelmesi, on binlerce insanın oraya toplanmasına neden oluyor. Çevrede Hristiyanlar da var. Ben genç iken yakın köylerden bir papazla tanışmıştım. O: Bizim Şeyh Bedrettin geldi" derdi. *Bizim* diyerek onu sahiplenirlerdi. "O başka biri, bizim aramız açılmayacak, daha çok birleşecek. Müslüman, Hristiyan, Musevi ayrımı yoktur." derdi⁴

Osmanlı Şeyh Bedreddin ardından bu inanca gönül verenleri aslında diğerlerinden ayırt etmiyordu. Aziz Mahmut Hüdai, onlar hakkında kendisine bilgi verenleri dinlemiş, adam gönderip yerinde araştırma yapacağı yerde eline kalemi almış ve devrin padişahına " şeyhin yolunda gidenler kızıl başlar ile birdi" demişti.⁵

Balkanlara Börklüce ve Torlak kemal olayları sonrası Bedreddin'in gelmesi rastlantı değil. Aslında Bedreddin olayı öyle sıradan bir hareket değildir. Bunu şu satırlarda daha net görmekteyiz.

Vaktiyle Baba İshak taraftarlarının Dobruca'ya geldikleri göz önüne tutulursa Şeyh Bedreddin'in Deliorman'ı niçin intisap ettiği ve az zamanda etrafında binlerce kişiyi toplayabilmekteki muvaffakiyetin sırrı anlaşılır.⁶

Bedreddin kendisine o günün şartlarında ve gelecekte yandaş bulacağı bazı merkezleri ziyaret eder. Bunu da aşağıdaki kayıttan anlamaktayız.

Dobruca'da bulunan Şeyhin doğruca Sarı Saltuk zaviyesine gitmesinin tesadüf eseri olarak görülmeyeceğini belirtmektedir. Zira zaviye uzun zamandan beri Dobruca'daki Kalendir'ilerin merkezi idi.⁷

⁴ Ayhan AYDIN Deliorman'ın Koca çınarı Ahmet Hazarfen'in ardından hbektasveli. gazi.edu. tr/dergi_ dosyalar /34-355-382

⁵ Fahrettin Öztoprak. Babailer, Balkan Türkleri ve Şeyh Bedreddin. İstanbul 2010.S.260.

⁶ Fahrettin Öztoprak. Babailer, Balkan Türkleri ve Şeyh Bedreddin. İstanbul 2010.S.261

⁷ Mevlüt Uyanık. Yard.Doç.Dr. Osmanlı düşünce tarihinde karşı fikir kavramı Şeyh Bedreddini örneği. Şeyh Bedreddin kongresi bildirileri.1996 kayseri.

Esasında töre ve toplum yapılanmasında tutuculuğu bir yana bırakırsak kısa zamanda bu oluşum başarılı olsaydı Trakya ve Balkanlar'daki yapılanmalarında büyük değişimlere gider ve daha iyi organize olurlardı.

Günümüzde töre ve toplum yapılanmasına örnek olarak halen Şeyh Bedreddin'in inancına devam eden **Amuca** Toplumunu örnek gösterebiliriz. 1868 yılında Babagan Bektaşiliğine geçmelerine rağmen hala Şeyh Bedreddin erkânının bazı uygulamalarına devam etmektedir. Bu uygulamaların hiç biri Babagan Bektaşi erkânında yoktur. Bazı yazarlar Bedreddin'ilerin bazı uygulama ve inançlarını Bektaşiler ile aynı diye yazmaları aslında Bektaşiliğe geçen aynı toplumun aslında töre ve erkânca eski inancından kopmadıklarıdır.

Şeyh Bedreddin ardından ona inanları yeniden bir araya toplayan Mümin Mehmet Baba⁸ adlı bir kişidir. Bu kişinin 3 tuğlu bir paşa olduğu muhipleri tarafından söylenmektedir.

Balkanlarda Sarı Saltuk'tan sonra en büyük değişim ve etkileşim yapan kişilerin başında Şeyh Bedreddin gelir. Şeyh Bedreddin muhipleri arasında Sarı Saltık'a gönül vermiş pek çok kişilerin torunlarının yer aldığını görüyoruz.

Pek çok araştırmacı tarafından hala tartışılan Şeyh Bedreddin'in doğum yeri hakkında aşağıdaki kayıt çok açık delildir.

Samaona ya da Samona Türk ağzında Samavna Dimetoka'ya altı Km uzaklıkta Meriç Nehrinden 4 Km içerdedir. Sonraları Samavna ,Simav dan esinlenerek Simavna şeklinde söylene gelmiştir . Kırk pınar Güreşlerinin asıl yapıldığı yer de buranın çayırıları içerisinde. ⁹

1400.lü yılların başında Şeyh Bedreddin tarafından zamanın yönetimi tarafından bir başkaldırı olarak algılayıp süreci isyan olarak nitelendirmesi sonucu Şeyh Bedreddin düşüncesi kanlı bir şekilde bastırılmıştır. Onan inana ve onu kendine yakın gören her düşünce ve düşünenler uzun yıllar fetvalar çıkarılarak susturulmaya çalışılmıştır.

Bu bildiri de biz genelde Trakya ve Balkanlar da Şeyh Bedreddin'in etkilerini anlatmaya çalışacağız. Anadolu'da etkilerine gelince ona inanların yani onun bıraktığı inancı devam ettirenlerin kısa zamanda Anadolu'da Aleviler arasında inanç değiştirerek kaybolmuşlar. Hala günümüzde bu inancı devam ettirenler Amucalar adlı toplum tarafından devam ettirilmektedir. Şeyh Bedreddin'in idam edilmişinden 50-60 yıl sonra Kayseri Emmiler yerleşim yerinden bir kısmı Balkanlar'a göç eden toplumun bir kısmı Sivas, ardından Kars yöresine göç etmişlerdir. Günümüzde Amucaların Kars yöresindekiler Amuca Oğulları adıyla anılmakta ve zaman içinde Şiileşmişler ve hala bu inanca devam etmektedirler. Sivas yöresinden Kars'a giderken bir kolun da Gümüşhane ilinin Şiran ilçesinin Pelitli (Gal)köyünün Amcaoğulları soyundan olanların büyük çoğunluğu (nerdeyse tamamı) İstanbul- Kartal ve Osmangazi ilçeleri civarında birde Gebze'de yerleşmişler.¹⁰ Bu kol zaman içinde o yörenin inancı Aleviliğe geçmişlerdir.

Ernst Wernel, ¹¹ Hale Soysü.¹² Yazdıkları kitaplarında sürgünler içinde Amucalar'ı göstermişlerdir. Bu yanlıştır. Arnavutluk tarafında Amucalar'dan kimse tespit edilmemiştir. Ayrıca Alevi ve Bektaşi göçmenlere AMUCA diye kayıt verilmesi de yanlıştır. Şeyh Bedreddin'iler hiç bir zaman Alevi olarak gösterilmemelidir. Saruhanlıların ve Deliormanlıların sürgünlerine gelince ayrı bir araştırma yapılmalı kesin belgelenmeden bu bilgi kullanılmamalıdır. Çünkü sürgün edilen yerler ve toplumlar hakkında bir çalışmayı belge olarak göstermelidirler.Trakya'ya gelen Amucalar'ın ilk önce Kırklareli'nin Kofçaz ilçesinin Ahmetler köyüne Karaoğlu Abdal Ahmet Baba önderliğinde yerleşmişlerdir. Halen bu kişinin adını taşıyan bir çer ağ Bulgaristan'ın Yenişar köyünde uyarılmaktadır. Kısa zaman içinde 10 köy kurmuşlar. Bu 10 köyün 3 tanesi günümüz de Bulgaristan da kalmıştır. 1777 yılında bu köyden göç olduğuna dair belgenin verilerinden edindiğimiz bilgiye göre Bulgaristan içlerine doğru yayılmışlardır. Günümüzde 39

⁸ Kaynak kişi. Kısmet Aktaş. 1929-2002 Turgutbey/ Lüleburgaz. İlkokul.

⁹ M.Cumhur Çağlarlar Töre dergisi. Edirne Komünü ,Zilotes ve Şeyh Bedreddin .Sayı .50.S.42. 2004 .Edirne .

¹⁰ Derya Koca mektup ve e posta ile verilen bilgi.

¹¹Ernst Wernel .Türkçesi; Yılmaz öner.Büyük bir devletin doğuşu Osmanlı lar.1300-1481.S.25. İstanbul.1988

¹²Hale Soysü.Kavimler kapısı.S.146.Bölüm.Amucalar

yerleşim yeri tespit edilmiştir. 1877 yılında Osmanlı Rus savaşı sonrası çizilen sınır hem Türkiye Cumhuriyeti sınırını hem de Amucaların arasında bir sınırı çizmiştir. Burada sınırın hemen iç tarafında köylere ve boş alan arazilere yerleşmişlerdir. Günümüzde 27 adet Trakya'da Anadolu'da 66 toplam 93 yerde yerleşimleri tespit edilmiştir.

Trakya da günümüzde halen devam eden bir gelenek vardır. Her toplumun kendine has bir inancı ve geleneğe bağlı törelerinden vaz geçemezler. Bulgaristan'da geçmişte ve günümüzde var olan inançlar genelde sürekle Bektaşiliğinin etkisinde olduğundan Bedreddin'in inancının genişlemesi pek olmamıştır. Bunu Otman baba velayetnamesinde Mümin Baba ve dervişleri ile Otman Baba'nın çekişmelerinde görmekteyiz. Günümüzde tespit ettiğimiz 2 adet Mümin Baba vardır. Biri Tekke köydeki Mümin Mehmet Baba diğeri ise Beyazıt babanın dervişi Mümin Babadır.

Bedreddin in Alevi ve Bektaşilere bir çığır açtığı düşünülse de Trakya ve Balkanlar'da var olan bir tutucu inanç etkileri ters olmuştur. Bunu 1987 yılından bu yana Trakya da yaptığım araştırmalarda gördüm. Her toplumun bir inancı töresi olması Bedreddin'in inancı ve toplumsal gelişmelere katkısı ters yönde gelişmiştir. Her toplumun dar bir bölgesel yaşam savaşı yaparken sadece kendi töre ve inancının doğru olduğunu düşünmüşler ve uygulamışlar.

Yazılı bazı kitaplarda Şeyh Bedreddin'in halifelerinden Torlak Kemal hakkında bazı yanlış bilgiler verilmektedir. Bu adı taşıyan toplum olan Torlaklar, Torlak(Turlak)¹³ Hezargrad kazası Niğbolu sancağı yörükân taifesinden yazılması aşağıda yazılanları doğrulamaktadır.

Bu gün Bulgaristan'da Silistre'ye bağlı (Eski adı Hezargrat) Doca kasabası halen vardır. Bulgarlar bu kasabaya DOKÇA demektirler. Bu gün Bulgaristan da DOCA kasabası, Bulgaristan tarihini yazan PAYİSEVO'nun adı ile anılmakta imiş. Adı 1936 yılında Bulgarca ya çevrilmiş.

Bu halkın hala etraf köylerden farklı olarak giyindiklerini kendi içkilerini imal ettiklerini 1989 yılı muhacirlerinden Yusuf Çınar'dan öğreniyoruz. Bu halkın yukarıdaki kayıta olduğu gibi Halk arasında KIZILBAŞ olarak anıldığı söylemişti. Tarikatlarının devam edip etmediklerini bilmediğini söylemişti. Etraftaki halklardan farklı bir ferace giydikleri, hatta feracelerinin yakalarına diğerk halklardan farklı olarak mavi kurdele diktiklerini (Sutaşı) toplum olarak ta belirli köylerde bulduklarını söylemişti.

Amucalar'ın giyimlerinde anlattığımız feracelerin yakalarına mavi kurdele dikmeleri ile benzerlik göstermesi hayli ilginçtir. Haritada bu iki toplumun aralarındaki mesafe göz önüne alınırsa o zamanın şartlarında bu toplumların arasında bir bağlantı olması imkânsızdır. Bu toplumlar ancak Bedreddin'in kabrini ziyaretlerinde tanışmış olabilirler.

Hala lakapları TORLAK olan toplumların Kırklareli'nde varlığını tahsil yıllarında tanıdığı arkadaşlarını bu lakabı taşıdıklarını Kırklareli'nin Erikler köyünde Süleyman Viraca söylemişti. Yine kaynak kişinin verdiği bilgiye göre, Kırklareli yöresine gelip dağılan TORLAK hakkında Babasının anlattıklarını şu şekilde anlatmıştı. TORLAKLAR Deliorman yöresinde yaşarken Padişaha vergi vermeyi ve savaş zamanında asker vermeyi ret etmişler onun için kabileleri Osmanlı tarafından pek sevilmezmiş. Belge 115 te anlatılmak istenilen gurubun TORLAKLAR olduğunu anlamaktayız.¹⁴

Nazım Hikmet'in Benerci kendini niçin öldürdü adlı kitabınının 263 S. da "Vergi vermeyen diğerk toplumlarda ayrı görülen bu toplumu Balkan Harbi öncesi Dedesi ile misafir olduğu adını hatırlayamadığı Rumeli'deki köy de Bedreddin'e tabii olan bir toplumların olması ve bu inanca mensup kişilerin Amuca Kabilesi haricinde olması ihtimalide vardır.

Yine de bazı ortak noktaları olmasına rağmen kesin bir sonuca varamıyoruz. Docalar olarak bilinen veya bu toplumdan insanların bulunduğu söylendiği köyler şunlardır.

¹³ Cevdet Türkay. Başbakanlık arşiv belgelerine göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak ve aşiret ve cemaatler. Tercüman kaynak eserler dizisi. S.732. İstanbul.1975.

¹⁴ Kaynak kişi. Süleyman Viraca.Erikler.Kırklareli.1947, Öğretmen.

Emirler, Hüyükler, Hıdır Köy, Saltuklar, Kemaller, (Bu Köy Demir Baba'nın Türbesinin olduğu köydür.) Mumcular, Kara Kuzu, Kara yağmurlar Köyleri İmiş. Bedreddin'e Bağlı Olan Torlakların Adı Kabile ile veya yerleşim sorduğumuzda yine Razgrat kasabasına 15 20 km. uzaklıkta Bulgarca adı **Tsar Kaloyan olan**, TORLAK bir kasabanın olduğunu söylemişti.¹⁵

Bu yerleşimlerden 1934 yılında toplu halde göçedenler Tekirdağ, Kırklareli ve Yalova'ya yerleşmişlerdir.

1. Kırklareli	Merkez		Torlak
2. Kırklareli	Lüleburgaz		Torlak
3. Tekirdağ	Banarlı	Osmanlı	Torlak
4. Tekirdağ	Banarlı	Kara bezirgan	Torlak
5. Tekirdağ	Banarlı	Ortaca	Torlak
6. Tekirdağ	Banarlı		Torlak
7. Tekirdağ	Çerkez köy		Torlak
8. Tekirdağ	Çorlu		Torlak
9. Tekirdağ	Hayrabolu/Dambaslar	Yörükler	Torlak
10. Tekirdağ	Hayrabolu/Dambaslar	Kandamış	Torlak
11. Tekirdağ	Hayrabolu/Dambaslar	Fahri oğlu	Torlak
12. Tekirdağ	Malkara/Yörük	Karaca Murat	Torlak
13. Tekirdağ	Merkez		Torlak
14. Tekirdağ	Saray		Torlak
15. Yalova	Merkez		Torlak

Yakın tarihimizde Şeyh Bedreddin'in yaptıkları ve yapmak istedikleri değil SOSYALİST düşüncenin öncüsü gördüklerinden onun halk kitleleri üzerinde etkileri ve düşüncelerini ve bıraktığı inancı hiç gündeme gelmemiştir. Amucalar'ın bir kısmının Bektaşiliğe geçtiğinden habersiz bazı yazarçizerler onları Bektaşilere benziyor diyerek yanlış bilgi vermektedirler. Şeyh Bedreddin inancını görmüş olan birisi olarak Trakya'da Bektaşî ve Bektaşî süreklilerinin inanç uygulamalarına benzetmeleri yanlıştır. Babalık sistemi manevi SEYİTLİKTİR. Sadece Şeyh Bedreddin'in yolunu devam ettiren Amucalar 'da soy sistemin nasıl yürüdüğüne gelince? Bedreddin'in Şeyh Ahlati'den el alarak manevi bir şekilde onurlanmasından dolayı yolunu icra eden babalarında bir nevi bu durumda oldukları yani MANEVİ SEYİT oldukları söylenmektedir. Bedreddin'i Babaları burada Şeyh Bedreddin gibi manen Seyit olmaktadır. Şeyh Bedreddin Seyit değildi, onun için Şeyh Bedreddin 'ilerin de ALEVİ olarak adlandırılması da yanlış bir düşüncedir.

Nitekim Şeyh Bedreddin 'in bir Alevi ve isyanın da bir Alevi isyanı olduğunu, bugün hemen bütün Alevi yazarlarca iyi düşünülmeden, kolayca iddia edilmekte ve bu konu da geniş düşüntü yapılmaktadır. Oysa Şeyh Bedreddin bu günkü anlamıyla Alevilik ile en ufak bir ilgisi olmadığı, aksi iddianın tarih yanılığısı bir yaklaşım yansıttığı açıktır.¹⁶

Balkanlar'daki Bektaşiler ve Bektaşî süreklileri her ne kadar töre ve toplum yapılanmalarında içe dönük olsalar da Bedreddin'i inancı için canını vermesi ve maddi çıkar yerine inancı için ölmesinden dolayı onu her zaman sevmiş ve ziyaret etmişlerdir.

Sözümüzü Yunus'un bir beyti ile tamamlıyorum

Ne bilsin bilmeyen bizi

Bilenlere selam olsun

¹⁵ Kaynak kişi. Yusuf Çınar.Bulgaristan.1925.Kılıçköy, Razgrat.

¹⁶ A.Yaşar Ocak. Osmanlı toplumunda zındıklar ve mülhitler. S.196, 197